

ಭಾಷಾಂತರ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ

ಡಾ. ಗಜಾನನ ನಾಯ್ಕ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತು ತನ್ನದೇ ಆದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕವಲಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾಷಾಂತರಕಾರನು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನಕಾರನು ತನ್ನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸದಾ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ; ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದರೊಳಗಿನ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಅನುವಾದ, ಭಾಷಾಂತರ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾವಾನುವಾದ, ನೇರ ಭಾಷಾಂತರ, ರೂಪಾಂತರ ಭಾಷಾಂತರ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಅನುಸೃಷ್ಟಿ' ಮತ್ತು 'ಪುನರ್ಲೇಖ'ದ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆದಿರುವುದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಂದಿನ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಚಿಂತನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಪುನರ್ಲೇಖ ಸಹ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ 'ನೇರ ಭಾಷಾಂತರ' ಮಾದರಿಯನ್ನು

ಸಹಜವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ, ಭಾರತೀಯೇತರ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 'ರೂಪಾಂತರ' ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಂದಿನ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪಠ್ಯಗಳು ಮತ್ತೇ 'ನೇರ ಭಾಷಾಂತರ'ದ ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮರು ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡವು. ಬಹುಶಃ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರದ ಈ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ವಿಷಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಗಳ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈ ಸ್ವರೂಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ದಣನವರೆಗಿನ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಕೃತಿಗಳ ವಸ್ತುವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದ ನೆಲೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಠ್ಯಗಳು ವಸ್ತು ವಿಷಯದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಪಠ್ಯದ ನೆರಳಂತಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ತಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಸೋಪಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಈ ಬರಹಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರು ಇವುಗಳ ರಚನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು 'ಪುನರ್ಲೇಖ'ಗಳೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಭಾಷಾಂತರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸದಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಿಂದ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಗಿ 'ಪುನರ್ಲೇಖ'ಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಸಹಿತ ಭಾಷಾಂತರವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ನಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾಷಾಂತರ ಚಿಂತನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದೊಂದು ಅಪರಿಷ್ಕೃತ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರೆದು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುವಿಷಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷಾಂತರವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಹುತೇಕ ಬಹುಭಾಷೆ, ಬಹುಮೂಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ನಡೆದ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿವೆ.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳ, ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಪಠ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಚುರಮುರಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು, ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರಿಬಸಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯಂತವರು ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿವಿಧ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಹಜವಾಗಿ ನೇರ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡರಿಯಿಂದ ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿ, ಭಾಸ, ಶೂದ್ರಕರನ್ನು ಕನ್ನಡದವರನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅವರು ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಕಾರಾಂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಟಕವನ್ನು 'ನಗದವರನ್ನು ನಗಿಸುವ ಕಥೆ' ಎಂದು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ 'ಆಂಗ್ಲಕವಿತಾವಳಿ(1918)' ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರ ಸಂದರ್ಭದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಸರಳ ಮತ್ತು ಮಧುರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆ(1921)'ಗಳ ಸಂಕಲನ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಗೆ ಕೈದೀವಿಗೇಯಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನಂತ ಮಹಾ ನಾಟಕಕಾರನ ನಾಟಕಗಳಾದ ರೋಮಿಯೋ ಜೂಲಿಯೆಟ್, ಮ್ಯಾಕಬೆತ್, ಕಿಂಗ್‌ಲಿಯರ್, ಆಸ್ ಯು ಲೈಕ್ ಇಟ್, ಮಿಡ್ ಸಮ್ಮರ್ ನೈಟ್ ಡ್ರೀಮ್ಸ್, ದ ವಿಂಟರ್, ದ ಮರ್ಚೆಂಟ್ ಆಫ್ ವೆನಿಸ್ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಪಾತ್ರ, ಪಾತ್ರವರ್ಗ, ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ರೂಪಾಂತರ' ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು 'ರೂಪಾಂತರ' ಮಾದರಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಿಷನರಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು ಯುರೋಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದ ಸ್ವರೂಪ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದಂತೆ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರಕಾರರು ಯುರೋಪಿನ ಜನಜೀವನ ಮತ್ತು

ವಸಾಹತುಷಾಹಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಜವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವೇ ಆಗಿದೆ.

ನಲವತ್ತರ ದಶಕದ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಬಹುತೇಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರವೆಂದರೆ ನಿಜವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಪಠ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳಂತೆ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಒಂದೆರಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಅದರಲ್ಲಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳು ಬೈಬಲ್ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.) ಈಗಲೂ ಸಹಿತ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದೇ ನಾವು ಗಮನಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹಚ್ಚಲು ಬಂದಿರುವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅಧೀಕೃತಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಓದುಗ ತಾನು ಓದಿದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಭಾಷೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಲೇಖಕನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯದ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾಷಾಂತರದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಹಂಚುವಾಗ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷದ ಅಜೆಂಡಾಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿರುವ ಆಯ್ದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದು ಭಾಷಾಂತರದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ 'ಪರೋಪಕಾರಿ' ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುಗ ವಲದಲ್ಲಿ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಓದುಗ ವರ್ಗ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಓದುವ ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದ ಪುನರಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ ಹೊಸ ಮಜಲುಗಳು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಭಾಷೆ-ಕೃತಿ-ಮೂಲ ಲೇಖಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರನಕಾರನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ರಾಜಕಾರಣದ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳೇನೆಂದು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರಕಾರ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಈ ಭಾಷಾಂತರದ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಪೂರ್ವದ ಅಸಹಜ ಅಂಬಿಗಾಲಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮ್ಯಾರಥಾನ್‌ಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ-ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ನಿಜವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮೂಲ ಭಾಷೆ, ಮೂಲ ಪಠ್ಯ, ಮೂಲ ಲೇಖಕ, ಭಾಷಾಂತರ ಪಠ್ಯ, ಭಾಷಾಂತರ ಭಾಷೆ, ಭಾಷಾಂತರಕಾರ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪಠ್ಯದ ಸಂದರ್ಭ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ಪಠ್ಯದ ಓದುಗನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಲೇಖನವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಯೊಂದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಧಾರವಾಡಕರ, ರಾ. ಯ. (1975). *ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ (ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)*. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಗಜಾನನ ನಾಯ್ಕ. (2010). *ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳ ಪೂರ್ವದ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ*. ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ

- ಶಿವಾರಡ್ಡಿ ಕೆ. ಸಿ. ಮತ್ತು ಕೆ. ವಿ. ಪ್ರದೀಪ. (2017). ಅನುವಾದ ಸಂಕಥನ -1 ಮತ್ತು 2. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ. (1982). ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಹನಿಗಲೆ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅನನ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ. (2000). ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.